

LARS EKLUNDS RESEBREV I KRONOLOGISK ORDNING

Klicka på numren för att öppna resebrev

För att se katalogen över resebrev i nummerföljd, gå till

<http://larseklund.in/larsresebrev.html>

HÄSTVEDA 1968

68 15 juni – 15 juli 1968. Annorlunda resebrev mot mina Asienberättelser. Rapporter från månadslångt konfirmationsläger på Hästvedagården i norra Skåne. 15 år gammal bjöds jag på lärorik undervisning, stilla meditation och roliga aktiviteter under ledning av blivande ärkebiskopen K G Hammar och ett team av unga ledare.

STORBRITANNIEN/IRLAND & FEHMARN 1970

14 Lifterresa runt Brittiska öarna, 9-28 juni. Anteckningar från min första långresa, en månadslång resa genom England, Skottland, Nordirland, Irländska republiken och Wales. 17 år gammal, reste med min gymnasiekompis Anders Edenbrandt på sommarlovet efter första årskursen på Katedralskolan i Lund. Del 1: England, Skottland, Nordirland, Eire.

69 Hay on Wye – London – York 28 juni-14 juli. Avslutande delen på månadslång liftarresa runt de Brittiska öarna tillsammans med gymnasiekompisen Anders Edenbrandt. Från Wales for vi vidare till London (mitt andra besök i den staden) och därefter ett romantiskt besök i vackra York och slutligen färja åter från Immingham till Göteborg, Sverige. 17 år gammal.

51 Popfestival på Fehmarn, Tyskland 2-4 september. Specialtåg från Köpenhamn till tyska ön Fehmarn tillsammans med gymnasievännerna. Enastående musikprogram med Jimi Hendrix som stora dragplåstret, tre veckor innan han gick bort.

PRAG 1971, 1977, 2014

62 Prag, 1-8 april 1971; 4-11 april 1977; samt 4-5 november 2014. Tre besök i Europas vackraste huvudstad, Prag i förutvarande Tjeckoslovakien, numera Tjeckiska republiken. 1971, tre år efter den krossade Pragvåren 1968 besökte jag, 18 år gammal, staden tillsammans med broder Charlies klass på Polhemskolan i Lund utan att ta ett enda foto. 1977 ännu ett besök med idel anteckningar. Slutligen ett besök 2014 till det anrika universitetet i Prag för att träffa deras Syd-asienforskare.

ITALIEN 1971

80 23 juli – 20 augusti. Lund-Heidelberg-Basel-Grenoble-Nice-Monaco-Genova-Milano-Venedig-Rimini-San Marino-Florens-Rom. 18

år gammal och nybliven körkortsinnehavare nappade jag på erbjudande från storebror Charlie att köra en skroffärdig Fiat-bil ner genom Europa tillsammans med andra brodern Gösta. Vi körde den skorviga bilen som gick i 70 km/h och utan ettans växel så fort som möjligt genom Västtyskland, med avbrott för kokande vatten och oljepåfyllningar ned till Nice, där vi överlämnade bilen till Charlie och Karin som skulle flyga direkt dit. Från Nice vidtog del 2 av min resa, tre veckors liftarfärd i Italien med slutdestination Rom, via Genua, Milano, Venedig, Rimini och Florens. Här återsåg jag Charlie och Karin, och så sålde vi bilen per anslag på vandrарhemmet för 150 kr till en amerikan som avsåg köra till Köpenhamn. Själv tog jag direkttågförbindelsen Rom-Köpenhamn.

EUROPA-INDIEN 1972

1 Stralsund-Bad Schandau-Weimar-Nürnberg-Luxemburg-Paris 4-10 augusti. 19 år gammal, på min första overland-resa till Indien, inledde jag färden med att köpa ett Interrailkort, som introducerades just detta år 1972 och som erbjöd ungdomar möjlighet att resa i hela Europa för bara 350 kronor. Jag började med att ta tågfärjan från Trelleborg till Sassnitz för ett veckolångt besök i ett byråkratiskt DDR (Östtyskland). Bodde på vandrарhem där och njöt av det natursköna bergsområdet Sachsiska Schweiz nära gränsen mot Tjeckoslovakien och kulturstaden Weimar. Fortsatte sedan via Nürnberg i dåvarande Västtyskland till vackra Luxemburg där jag sov utomhus under en bro, och därefter vidare mot Paris..

53 Paris-Toulouse-Bilbao-Madrid-Granada-Sevilla-Barcelona 10-24 augusti. Fortsättningen på resan genom Frankrike och Spanien. Blev emellertid magsjuk i Barcelona och for därför hem till Sverige, men efter en månads konvalescens for jag åter iväg på min första Indienresa.

54 Köpenhamn-Paris-Liechtenstein-Salzburg 10-18 oktober 1972. Omstart på min första resa till Indien hösten 1972, 19 år gammal. Tågluffade med årets andra Interrail-kort för resan genom Europa. For först till Paris och hälsade på Kicki Gustafsson, därefter direkt till det extremt vackra furstendömet Liechtenstein och dess huvudstad Vaduz. Sedan till musikens högborg Salzburg i Österrike. Publicerat 6 februari 2021.

127 Split-Atén-Thessaloniki 18-24 oktober. Efter stopovers i Paris, Liechtenstein och Salzburg ankom jag till kuststaden Split i Jugoslavien (i den del av landet som numera är Kroatien). Tillbringade hela dagar om-

bord på tåg, från Split för jag via Belgrad till Aten och så Thessaloniki – sista anhalten i Europa innan jag för vidare till Istanbul (se resebrev 118), porten till Asien. Publicerat 27 april 2021.

118 Thessaloniki-Istanbul 24–29 oktober. Min första Indienresa 19 år gammal, först avverkande Europa med Interrail-kort. Passerade så gränsen till Turkiet med tåg (där jag och några medresenärer kokade spaghetti i vår kupé). Ankom till fantastiska Istanbul som var den mest exotiska plats jag upplevt dittills i mitt liv. Tillbringade mycket tid på Asienfararnas eget café Pudding Shop, och badade i ett 300 år gammalt hamam. Nöjd stannade jag här en vecka i porten till Asien innan resan fortsatte österut mot Iran, Afghanistan, Indien. Publicerat 30 april 2021

20 Istanbul-Teheran-Meshad-Herat 3-14 november. Fortsättning på första Indienresan, 19 år gammal. Tre dagars fascinerande tågresa över anatoliska höglätten inklusive färja över Van-sjön. Sov på bagagehyllan och lärde känna intressanta människor. Teheran var dessvärre en hemsk stad att besöka, det gällde bara att skaffa visum till Afghanistan. När det var klart för jag vidare med tåg till shiamuslimernas heliga stad Meshad och över gränsen till Herat. En helt otroligt spännande plats med sin enastående vackra moské och historiska minnesmärken med anor från timuriderna. I mina ögon var Herat annorlunda mot alla andra platser på jorden.

21 Kabul-Lahore-Amritsar-Delhi 14–29 november. Fortsättning på min första resa till Indien, 19 år gammal. Hade vid den här tiden drabbats av svårartad hemlängtan, så i den kylslagna men charmiga afghanska huvudstaden Kabul ordnade jag genom den sovjetiska turistbyråns försorg en hemresa exakt tre veckor senare från Kabul till Sverige via Tashkent, Moskva och Helsingfors. Idyllisk vistelse i ett gästfritt land som ännu styrdes av kung Zahir Shah. För sedan genom Khyberpasset till Pakistan – Peshawar och Lahore. Därifrån passerade jag gränsen till Indien som nu ett år efter 1971 års krig mellan Indien och Pakistan var öppen endast en dag i veckan, och det tog nio timmar att fullborda alla gränskontroller. Ankom Amritsar först sent på kvällen. Nästa dag beundrade jag Harmandir Sahib, sikhernas makalöst vackra Gyllene Tempel, och desutom besökte jag minnesmärket över Jallianwala Bagh-massakern 1919, då brittisk militär sköt ihjäl minst 1 000 civila indier. Ankom Delhi där det var svårt att finna hotell.

22 Delhi-Agra 25 november–4 december 1972. Efter två och en halv månader på väg genom Europa och Asien var jag så framme i Indien och anlände till huvudstaden Delhi med tåg

från Ambala. Hade haft planer att besöka Varanasi men genom att jag hade bokat en hemresa till Sverige från Kabul om två veckor avskrev jag den planen och för bara till Agra. Då jag reste på en extrem lågprisbudget valde jag billigaste möjliga transport. Det blev 10 timmars jobbig färd med ett långsamt passagerartåg, men väl i Agra blev det en behagfull veckolång vistelse där Taj Mahal naturligtvis stod i centrum. Lärde också känna ett antal trevliga studenter och blev god vän med en nepalesisk anställd på mitt hotell.

119 Delhi-Kabul-Tashkent-Moskva-Helsingfors-Stockholm-Lund 5–19 december 1972. Avslutningen på min första Indienresa, 19 år gammal, efter att ha nått mitt slutmål Agra. För att underlätta den jobbiga gränspassagen till Pakistan valde jag att kontakta en överland-buss, en brittisk buss som stadigt transporterade passagerare mellan Europa och Indien, för resan från Delhi till Kabul. En tre dagars bekväm resa med Neil Youngs skiva Harvest spelad nästan oavbrutet. Den musiken är för mig för alltid förknippad med de sköna känslor jag bar på under denna färd, på väg hem efter mina första tre omtumlande månader i Asien. Från Kabul hade jag sedan en bokad hemresa genom Sovjet, med flyg till Tashkent och vidare till Moskva, sedan tåg till Helsingfors, båt till Stockholm och slutligen tåg till Lund.

NORDENRESA 1973

73 Nordenresa med Interrail 10-28 juni 1973. 20 år gammal köpte jag ett Interrail-kort i Danmark och för sedan på egen hand en intressantrundresa med tåg genom Sverige, Norge och Finland, den soliga sommaren 1973. Omväxlande bo på vandrarhem och sova under bar himmel – då svettades väl insvept i fjällrävens sovsäck för att motstå mygghelvetet. Resrutt: Göteborg-Falköping-Stockholm-Borlänge-Mora-Sveg-Östersund-Trondheim-Bodö-Narvik-Kiruna-Gällivare-Skellefteå-Luleå-Kemi-Uleåborg-Kontiomäki-Kuopio-Helsingfors-Stockholm-Lund.

FÄRÖARNA 1973

12 Torshavn-Kikjubøur 31 juli-4 augusti. Inledningen på en treveckors färd till fots och med skepp i Färöarnas unika fjällnatur. Föregicks av en tuff 39 timmars båtresa från Esbjerg. Utforskade huvudstaden Torshavns sevärdheter, vandrade i regn och dimma till forna ärkebiskopssätet Kirkjubøur, och träffade Håkan från Karlshamn som kom att resa med mig. Jag var 20 år gammal och hade påbörjat mina studier i etnologi vid Lunds universitet.

30 Färöarna, del 2: Streymoy-Bordoy-Fugloy - Klaksvik 6-11 augusti 1973. Andra delen av en treveckors resa på Färöarna med fjällvandringar nu på de nordliga öarna med sina dramatiska stup, imponerande fågelberg och små bosättningar. 20 år gammal och reste tillsammans med nyfunne kompisen Håkan och bodde i tält trots genomgående uruselt väder med regn och snålblåst. Likväl en storartad upplevelse, och i Klaksvik fick vi bo bekvämt på sjömanshemmet och träffade en gullig tant som fattade tycke för oss, bjöd hem oss och tre månader senare skickade underbara hemstickad färingskylletröja till oss i Sverige. Publicerat 1 mars 2023

48 FÄRÖARNA: Sandoy-Suduroy-Torshavn. 13-21 augusti 1973. Tredje delen av min treveckorsvistelse på Färöarna – nu på de sydliga öarna Sandoy och Suduroy i den färingska arkipelagen. Jag reste i två veckor tillsammans med nyfunne kompisen Håkan. Vädret sommaren 1973 var det värsta och blötaste i mannaminne med regn varje dag, som vi dock trotsade. Vandrade i spännande fjällnatur, lagade mat på stormkök och sov mestadels gott i mitt nyinköpta Grönlandstält i fårbetes-utmarkerna till öarnas många bygder som bosättningar kallas här. Tredje veckan – just när Håkan lämnat Färöarna och tagit båten till Esbjerg men jag hade fem dagar till att spendera innan det blev dags för mig att också ta m/s Kronprins Fredrik till Danmark – ja då kom äntligen solen fram och jag kunde njuta sköna promenader omkring huvudstaden Torshavn. I strålände solskensväder vandrade jag över fjället till domkyrkoruinen i Kirjuböur som jag besökt på min allra första dag på Färöarna, då i tät dimma och ihållande regn som förtog intrycket av denna intressanta plats. Nu blev det rejält annorlunda. Uppe från toppen av Kirjuböur-fjället hade jag en magnifik utsikt över havet och alla öarna i den sydliga arkipelagen.

SVERIGE 1974

92 Etnologisk studieresa om bohuslänsk bebyggelsekultur 6 – 10 maj 1974. Som student i etnologi på C-nivå vid Lunds universitet reste jag och mina kurskamrater på våren 1974 tillsammans med göteborgska etnologistudenterna på exkursion till Bohuslän för att studera traditionell bebyggelsekultur. Under ledning av dåvarande doktoranden Anders Gustavsson (sedermera professor i Oslo) besökte vi bland annat Hagakvarten och Lindholmen i Göteborg, Tofta herrgård, Gullholmens fiskesamhälle, Morlanda säteri, Svenneby kyrka och hållristningarna i Tanum. Höjdpunkten var dock besöket hemma hos Anders

i Tegneby på Orust, där vi förpläggades ljuvlig bohuslänsk äggost, och jag hälsades lideles särskilt välkommen såsom varande dotterson till Otto Ahlqvist, legeærisk kyrkrihed i Tgeneby 105-19378.

6 Stekenjakk, liftande färd genom Sveriges södra fjälltrakter, 26 juni. For på måfå med tåget till Hoting i Ångermanland i avsikt att fjällvandra, men fann att jag var för tidigt ute, snön kvar. Istället liftade jag runt i södra fjälltrakterna (norra Jämtland och södra Lappland), och tillbringade några ljuvliga dagar med nyfunna vänner i en fjällstuga nära Ankarede.

71 Hoting-Gäddede-Stora Blåsö-Stekenjakk-Saxnäs-Vilhelmina-Långsele juni 1974. En resa på den tiden man kunde välja att resa med SJ spontant, välja valfritt resmål i sista stund och köpa biljett till fast pris (och inte som nuförtiden tvingas boka veckor eller månader i förväg för att få billig biljett). 21 år gammal kikade jag på järnvägskartan i väntsalen på Lunds centralstation och fann att en resa till Hoting i nordvästra Ångermanland skulle vara kul, och därefter göra en vandring i närliggande fjälltrakter. Sagt och gjort, jag anlände Hoting via stopover i Gävle, och vidare med buss till Norråker. Bara för att erfara av lokalbefolkningen att det fortfarande var mycket snö och olämpligt att vandra. I stället företog jag mig en skön liftarfärd på fjällvägarna i norra Jämtland och södra Lappland full av upplevelser. Höjdpunkten var dagarna i en fjällstuga nära Ankarede (som finns separat beskriven i resebrev 6).

95 Ludvika-Falun-Äppelbo-Sälen-Fulufjället-Särna-Älvdalen-Sollerön 20-26 juni 1974. Direkt från färd i Sveriges södra fjälltrakter (se resebrev 6 och 71) for jag med tåg till Ludvika för att träffa mina lundsiska etnologivänner Rigmor, Mats och Anna-Lena och med dem fara runt i Dalarna en knapp vecka. Besökte fäbodrar och kulturresevat liksom Falu koppargruva, lyssnade på min älsklingspoet Dan Anderssons underbara sånger i hans hembygd i Grangärde, upplevde traditionellt midsommarfirande i Sälen, vandrade och tältade på Fulufjället, beskådade Sveriges högsta vattenfall Njupeskar och vattenkraftverket i Trängslet. Inte helt konfliktfri samvaro men vi klarade av det.

SYDOSTEUROPA 1974

113 Sofia, Bulgarien 6 – 15 april 1974. Jag följde med på en veckolång resa till Bulgariens huvudstad Sofia, en resa arrangerad av Lunds Studenters Filmstudio, som jag var medlem i under många år. Filmstudion brukade göra resor varje år till olika platser i Europa och där

besöka ländernas nationella filmarkiv och få möjlighet se intressanta filmer från morgon till kväll. För mig var det dock den första resan av detta slag jag deltog i, och väl på plats kom jag så att fascineras av staden och lärde känna trevliga människor, vilket ledde till att jag prioriterade detta senare och i slutänden inte såg så många filmer som flertalet cineaster i gruppen kom att göra.

7 Wien–Győr–Budapest–Eger–Hortobágy–Debrecen 29 juli – 7 augusti 1974. Inledningen till månadslång resa i sydöstra Europa. Flög till Österrikes huvudstad Wien, men for sedan med tåg genom Ungern, Rumänien och Bulgarien tillsammans med min gymnasiekompis Beppe. Första etappen – Ungern – präglades av byråkrati och besvär med att hitta husrum men samtidigt ett land med vackra städer, fantastiska människor och fin service. Bodde på vandrarhem eller i privatboende men en natt tvingades vi övernatta i Stadsparken i Eger. Fick en härlig upplevelse av att besöka en liten rest av den ungerska stäppen – Pustan – i Hortobágy.

83 Ungern–Rumänien–Bulgarien 29 juli – 5 september 1974. Drygt månadslång resa med tåg (efter att först ha flugit Köpenhamn–Wien) tillsammans med bästa kompisen Beppe Persson. Första etappen genom Ungern (Budapest, Eger och Debrecen) beskrivet i resebrev nr 7. Här smakprov på upplevelser under fortsatta resan genom Rumänien och Bulgarien. Färdades genom Transylvanien till städer som Oradea och Cluj liksom till kurorten Vatra Dornei i transylvanska alperna där vi blev bekanta med trevliga tjejer från Östtyskland. Vidare till Suceava i rumänska Moldavien samt storstäderna Bukarest och Brasov. I Bulgarien som jag besökte för andra gången detta år (första besöket var med Lunds students filmstudios påskresa till Sofia) besökte vi Plovdiv, Pleven, huvudstaden Sofia och den magnifika staden Veliko Tarnovo. Mycket intressanta möten med människor på färden och i Sofia hälsade vi naturligtvis på min väninna Galina.

SVERIGE 1975

131 Helsingborg–Arild–Kullaberg 28–30 mars 1975. Cykelfärd med oländska väninnan Lena från Helsingborg till Arild en kylig påskhelg för att besöka Lenas halvbror konstnären Lars Vilks. Dagen efter snöstorm som vi trotsade för att med Lars företa en expedition till närliggande Kullaberg, klättrande nerför branta snöklädda slänter till intressanta klippformationer invid ett vilt rasande hav. Några år senare skapade Lars sitt ryktbara konstverk Nimis i nationalparken.

ASIENRESAN 1975-76

4 Inledningen på min sju månadersresa genom Asien, genom dåvarande Sovjetunionen till Iran. Jag var 22 år gammal och reste som vanligt själv och på egen hand. Började med att ta färjan från Stockholm till Helsingfors och där direkt vidare med färjan till Tallinn, huvudstad i sovjetrepubliken Estland. Stannade tre dagar i den vackra men nedslitna staden varefter jag tog tåg till Moskva och vidare flyg till Baku, sovjetrepubliken Azerbajdžans huvudstad. Tillbringade två trevliga dagar i Baku innan jag anträdde färjan över Kaspiska Havet till Bandar Pahlavi i Iran. Endast sju passagerare ombord på den stora båten, vi fick varsin förstaklasshytt. Resan fortsatte sedan österut under Ramadan mot Afghanistan.

2 Gorgan–Mashhad–Herat 19–24 september 1975. Andra etappen på min sju månadersresa genom Asien, genom norra Iran, ett komplicerat samhälle svårt att förstå sig på några få år innan den islamiska revolutionen. Men uppskattade staden Mashhad, en helig plats för shia-muslimer och tillika gränsstad till Afghanistan. Passerade gränsen i sällskap med en mängd västerländska ryggsäcksresenärer, som alla kände en lättnad och frihet över att befinna sig i ett land med stolta, gästfria och vänliga människor. Nådde Herat, mitt andra besök till denna magiska stad, annorlunda mot alla andra platser på jorden. Valde att stanna en vecka här och verkligen lära känna staden och uppleva alla dess sevärda platser.

139 Afghanistan, Maimana–Mazar 25–30 september. Tredje etappen på min sju månadersresa genom Asien, efter en veckas vistelse i underbara staden Herat valde jag att skaffa tillstånd för att resa den norra rutten genom landet. For med en lastbil, satt 20 personer på flaket tätt ihop under en tre dagars besvärlig resa genom norra Afghanistan, med övernattnings i Maimana, och en hel dag genom Karakumöknen, kom slutligen till delmålet Mazar i Sharif

23 Bamiyan, Afghanistan 5–6 oktober. Tillbringade en månad i Afghanistan. Reste tillsammans med vännen Tomas Löfström som just höll på att samla material till sin bok "Landet mitt i världen". For till den hazara-dominerade Bamiyandalen med de helt enastående, sedermera av talibanerna förstörda, Budha-statyerna och sedan vidare till de underbara sjöarna i Band-i Amir i det inre av Afghanistan. Upplevde firandet av Eid al Fitr i Bamiyan och traditionell buzkashi-sport.

24 Kabul 1–3 & 10–14 oktober. Del av min längsta Asienresa 1975–76 inklusive en hel månad i Afghanistan. Efter spännande färd genom norra delen av landet från Herat till

Mazar-i-Sharif (se resebrev 2) sammanstrålade jag i huvudstaden Kabul med min vän Tomas Löfström, som höll på att skriva sin bok "Landet mitt i världen", och reste med honom till Bamiyan och Band-i-Amir i centrala Afghanistan (se resebrev 23) och även till Chitral och Bumboret i norra Pakistan (se resebrev 117). Men tillbringade dessemellan tid i Kabul, en behagligt charmig och idyllisk stad på 1970-talet, även om den politiska situationen började kompliceras sedan monarkin avskaffats 1973.

117 Chitral och Bumboret 15-22 oktober. Efter en månad i Afghanistan for jag tillsammans med vännen Tomas Löfström till Pakistan. Via Peshawar tog vi oss via Lowari-passet till bergen i norr och staden Chitral. Därifrån vidare till Bumboret, en av dalgångarna i kalash-folkets hembygd vid gränsen mot Afghanistan. Vi bodde några dagar i en vacker trakt med en unik kultur. Människorna här menar sig vara ättlingar till Alexander den Stores soldater. Resebrevet kompletterat med en text om våra äventyr till festskrift för Tomas 1978.

90 Lahore-Amritsar 20 – 30 oktober. Efter besöket till Kalashfolkets hemvist i nordligaste Pakistan (se resebrev 117) tillsammans med Tomas Löfström, reste jag vidare på egen hand. Tog tåget till Pakistans vackraste stad Lahore, där jag efter avslutad sightseeing hade en skräckfylld upplevelse då jag inte hittade hem till mitt hotell förrän efter sex timmars desperat letande. Dagen efter blev jag sedan lurad att gränsen till Indien skulle hålla stängd flera dagar varför jag omedelbart måste ta mig till Wagha Border på morgonen och passera gränsen. Väl i Indien kunde jag därmed äntligen koppla av, fick boende i ett pilgrimshärbärge inne i sikhernas heliga tempel – Gyllene Templet i Amritsar – en vecka och blev helt betagen i Amritsars charm. Dock var jag vid den tiden, 22 år gammal, helt ovan vid indisk mat och hade det synnerligen besvärligt att klara av de starka kryddorna (något som jag lyckligtvis kommit över senare). Publicerat 5 mars 2020.

91 Delhi-Pokhara 31 oktober – 14 november 1975. Efter nästan två månader i Iran, Afghanistan och Pakistan hade jag kommit till Indien och dess huvudstad New Delhi. Upplevde Diwali-festligheterna, besökte stadens främsta turistattraktion, Qutb Minar, som vid den tiden låg utanför själva stadsbebyggelsen, och och besökte svenska ambassaden där jag kunde läsa tidningar hemifrån, däribland Arbetet. Jag var emellertid samtidigt väldigt sjuk i magen alltsedan min vistelse i Amritsar, och tvingades uppsöka läkare som gav mig dundermediciner så att jag blev helt återställd på få dagar. Efter att ha införskaffat behövligt nepalesiskt visum for jag så med en tysk

hippiebuss via Agra, Kanpur och Varanasi på den nordindiska slätten till den idylliska turistorten Pokhara i centrala Nepal. Övernattade i det fria och i Varanasi fick jag tillfälle att uppleva den heliga staden från vattnet, men råkade också ut för att bli biten av en apa i ett av stadens tempel.

17 Helambu-dalen, Nepal 21-28 november. Äventyrlig veckolång ensamvandring (trek) i bergen norr om Kathmandu. Övernattade hos lokalbefolkning utom en natt på hög höjd då jag gick vilse och sov i min sovsäck. På natten hade min vattenflaska frusit till is. Dagen därpå blev det många timmars besvärlig klättring innan jag åter fann en stig som ledde till mänskliga boningar. 19 sidor detaljerad reserapport + fina bilder

31 KATHMANDU-PATAN 14-30 december. Kom för första gången till Nepal och dess då fridfulla huvudstad Kathmandu. Lärde känna staden på cykel och beundrade den utsökt vackra arkitektuten på buddhistiska och hinduiska tempel i Kathmandu och systerstaden Patan. Jag företog en veckolång vandring (trek) i Himalaya på egen hand med både sköna och förfärliga upplevelser – se separat Resebrev 17. Åter i Kathmandu njöt jag av att äta gott och kunna skriva långt in på nätterna och trivdes förträffligt. Men detta kom att avsluta Sydasiens delen av min resas. Bangkok och Sydostasien nästa...

32 Thailand 2-17 december 1975. Chiang Mai – Bangkok – Nakhon Sri Thammarat. Del av min sju månaders resa genom Asien. Efter tre och en halv månad on the Road genom Asien lämnade jag Nepal och flög till Thailand, där jag tillbringade drygt två veckor. Under den pågående vintermonsunen var huvudstaden Bangkok översvämmad, och tilltalade mig inte alls med dess avsaknad av historiska byggnader äldre än 1872 (till följd av att ärkefienderna burmeserna ödelade staden det året), och den öppna prostitutionen gödd av tiotusental amerikanska soldater på permission under många år av Vietnamkrig. Däremot uppskattade jag mycket behagfulla Chiang Mai och Lampang i norra delen av landet, och på väg söderut mot Malaysia hamnade jag av misstag i en liten obetydlig ort vid namn Chai-nyai, där jag var så exotisk att alla människor, från småbarn till pensionärer, bara stirrade förvånat på min utländska gestalt. Ett lyckosamt misstag som resulterade i några intressanta dagar med spännande möten, innan jag tog mig till Nakhon Sri Thammarat som egentligen var den stad jag skulle rest till. Avslutningsvis besök i Haad Yai med dess gummiplantager.

33 Malaysia & Singapore 17 december 1975 – 3 januari 1976. Penang/Georgetown – Kuala Lumpur – Malakka – Singapore. Två veckor

i Malaysia – ett underbart vackert land med malajisk befolkningsmajoritet men med stor andel kineser, och dessutom i Malakka en dominans av portugisättlingar. Mötte Michael Theseira på en tågresa och blev bjuden till hans familjs hem och att delta i ett katolskt bröllop i mellandagarna – en fantastisk upplevelse. Reste vidare till Singa-pore där jag firade nyår boende i Chinatown och besökte den botaniska trädgården. Från Singa-pore for jag med båt till Jakarta i Indonesien.

34 Indonesien 1-30 januari 1976. Jakarta–Bali – Surabaya – Yogyakarta – Jakarta–Bogor. Händelerik resa genom Indonesien – Java och Bali. Ankom ett översvämmat Jakarta med båt från Singapore och vidare med tåg till Surabaya och Yogyakarta för att nå mitt slutmål Bali. Dessvärre blev alla mina filmrullar från Indonesien stulna så inte mer än ett par egna bilder finns att visa därifrån. Uppskatta texterna istället! Rejält lång läsning!

8 Sri Lanka: Colombo–Kandy–Nuvara Eliya – Badulla–Ratnapura–Colombo 1-17 februari 1976. Från Singapore flög jag till Sri Lanka där jag tillbringade mer än en månad. Första tiden trodde jag mig ha fått världens erbjudande att resa runt på ön helt utan kostnad, och for också iväg med en hyrd bil till Kandy och Nuvara Eliya uppe det vackra höglandet. Men i själva verket var jag ett offer för ett gäng smarta bedragare som lurade mig att köpa falska ädelstenar och som stal min reskassa. Mådde uselt efter det men kom snart i god form igen och utforskade hela landet. Upplevelserna från denna andra period kommer att publiceras i ett kommande resebrev. Detta lättlästa resebrev handlar om bedrägeri-perioden.

47 Sri Lanka-Syndindien 18 februari – 10 mars. Sista etappen på min sju månaders resa genom Asien – en månad i Sri Lanka och 14 dagar i sydindiska delstaterna Tamil Nadu och Kerala, varefter jag tog båten tillbaka till Sri Lanka och slutligen flög hem till Sverige från Colombo den 22 mars 1976.

EGYPTEN 1977

5 Kairo, 20-23 november. Början på månads lång resa genom Egypten. Hade precis läst 20 poäng arabiska vid Lunds universitet. Jag var 24 år gammal och reste som vanligt själv och på egen hand. Första natten i Kairo bodde jag hemma hos familjen till en egyptisk ingenjör – Michael Daoud – som jag lärde känna på planet till Kairo. Han arbetade i USA och besökte nu familjen för första gången på två år och hade stort bagage med presenter. Som jag hjälpte honom med

på flygplatsen och som tack fick följa med övernatta i familjens enkla lägenhet i utkanten av Kairo. Utforskade Kairos många vackra moskéer och koptiska kyrkor innan jag gav mig av på en resa runt hela landet. Fick av en slump höra president Anwar Sadats historiska tal som förebådade redsavtalet med Israel. Lärde dessutom känna legendariska botanikprofessorn Vivi Täckholm.

25 Kairo-Luxor 23-28 november. Fortsättning på månadslång resa genom Egypten. Reste från Kairo en 67 mil lång skön tågresa till Luxor, men höll på att missa avfärden då jag var inlåst på vandrarhemmet och tvingades hoppa från en balkong för att komma ut. I idylliska Luxor fascinerades jag av de mäktiga arkeologiska monumenten och besökte per cykel Konungarnas Dal. Men fascinerades också av spännande likheter mellan egyptisk och asiatisk kultur.

128 Aswan–Kairo 29 november–3 december. Efter Luxors arkeologiska upplevelser for jag vidare söderut längs Nilen till underbara staden Aswan med dess väldig damm – Nassersjön. Av en slump träffade jag här en gammal bekant från resan i Afghanistan 1975, banktjänstemannen Göran Henningsson från Upplands Väsby som jag tidigare träffat och rest med i Afghanistan, Nu var han på väg till Sudan på semester. Själv reste jag norrut igen och tillbringade några intensiva dagar i huvudstaden Kairo innan jag for vidare till Alexandria.

129 Alexandria, Egypten 6–13 december. Veckolång vistelse i egyptiska hamnstaden Alexandria vid Medelhavet, så olik övriga städer i landet, på många sätt mer påminnande om Nice eller Genua. Del av min månadslånga odysse genom Egypten. Träffade många trevliga människor, men jag uppskattade allra mest besöken till den fantastiska svenska sjömanskyrkan, som blev mitt vattenhål, en oas för en något trött 24-årig resenär med viss hemlängtan.

130 Hurghada-Fayoum-Kairo 14–21 december. Avslutande delen av min månadslånga odysse genom Egypten. Efter Kairo, Luxor, Aswan och Alexandria for jag till Hurghada vid Röda Havet, en plats som tills alldeles nyligen varit avspärrat militärt område men där man nu förberedde en stor turistsatsning. Än så länge var vi dock bara en handfull utlänningar där som bodde på enkla pensionat. Återvände till Kairo och gjorde därefter en tur till Al Fayoum, en oas-stad i öknen. Sista veckan i Kairo hälsade jag på Vivi Täckholm, legendarisk svensk botanikprofessor som bott i Egypten i över 50 år. Blev bemött som en kär gammal vän och hon skänkte mig den Fatimas hand-amulett som jag alltid burit sedan dess.

SVERIGE 1978

59 Cykeltur Borlänge-Falun-Edsbyn-Bollnäs-Hudiksvall-Sundsvall 24 juli – 6 augusti 1978. 14 dagars färd med cykel genom naur-sköna bygder i Dalarna och Hälsingland, till en början med medcyklande resällskap men därefter helt på egen hand. Bodde omväxlande i tält och på vandrarhem och färdades företrädesvis på grusiga skogsvägar, undvikande de stora landsvägarna. Studerade fäbodrar och underbara hälsingegårdar med STF:s årsbok om Hälsingland som reseguide.

SVERIGE 1979

81 Härnösand-Ådalen-Höga Kusten-Umeå-Skellefteå 13–25 augusti 1979 Jag fullföljde fjolårets inledande cykeltur genom Norrland från Borlänge till Sundsvall (resebrev 59) med en ny 14-dagars färd från Härnösand till Skellefteå via Ådalen, Höga kusten, Västerbottens kustland och Umeå. Omväxlande boende i tält och på vandrarhem.

100 Göteborg/Journalisthögskolan-Skärgården-Ystad-London Januari-december 1979–80. Efter en brokig karriär som etnologi/socialantropologi/arabiska-student vid Lunds universitet och jobb som vaktmästare, trädgårdsarbetare, chaufför och sjukvårdsbiträde antogs jag 26 år gammal till Journalisthögskolan i Göteborg (JHG), en tvåårig utbildning med start i januari 1979. Flyttade till underbara Göteborg och lärde känna staden grundligt med cykelturer kors och tvärs. Första studieåret bjöd på förstklassig journalistikutbildning samt fester, konserter och roliga utflykter till södra skärgården, liksom praktik på Bohuslänningen i Uddevalla. Andra året gjorde vi en studieresa till London och en termin praktiserade jag på Ystads Allehanda, en fin lokaltidning med underbart trevliga arbetskamrater. Efter JHG stannade jag för övrigt kvar i Göteborg och jobbade ett halvår på Sahlgrenska sjukhuset samt pluggade arabiska/Damaskusdialekt innan jag inledde min karriär som journalist på just YA.

SYRIEN 1979

15 22-31 december. Damaskus–Aleppo–Qamishliye. Inledningen på spännande månadslång resa genom Syrien och Jordanien. Rester till Qamishliye, gränsstaden mot Irak och Turkiet, inbjuden av den assyriske brudgummen Pauus – bosatt i Sverige – att där närvara vid hans bröllop. Blev genast efter ankomsten till Damaskus introducerad till Jouniah från Södertälje som också skulle

fara till Qamishliye, men liksom jag inte flyga. Vi reste därför tillsammans och låtsades vara man och hustru, något som var en smart lösning för oss båda. Först med buss till Aleppo, och sedan en lång underbar fastän kylslagen tågresa på Eufratbanan till Qamishliye. 26 år gammal, hade just pluggat arabiska/Damaskusdialekt vid universitetet i Göteborg jämsides med journalistik-studierna. Fungerade fin. + uppsats om Syrien på journalisthögskolan i Göteborg december 1979.

45 Latakia-Damaskus-Amman-Petra-Aqaba 1 – 7 januari. Hamnstaden Latakia i alawitdominerad trakt, fornlämningar i Ugarit, korsfararborg vid gränsen mot Libanon, bodde hemma hos soldatfamilj i Damaskus, vidare till snöigt Amman, fascinerande Petra och badbart Aqaba.

MONGOLIET 1980

16 Med Transsibiriska järnvägen till Mongoliet 17 maj – 5 juni 1980. Förverkligade en dröm jag haft från barndomen, att resa till Mongoliet, fascinerad av berättelserna om den mäktige Djingis Khan vars beridna soldater på 1200-talet på kort tid erövrade hela det asiatiska stäpplandet från Mongoliet till östra Europa och Afghanistan och därefter också Kina. Dessutom bjöd resan på ännu en fantastisk upplevelse, en färd med tåg på Transsibiriska järnvägen från Moskva till Ulaanbatar, Mongoliets huvudstad. En sagolikt intressant upplevelse. Fyra och ett halvt dygn ombord på tåget som färdades över hela det ryska och otroligt variationsrika sibiriska landskapet. Slutligen besök till Irkutsk/Bajkalsjön och Leningrad. + Lars artiklar i Hallands Nyheter och tidskriften SYDASIEN 1980-81, samt uppsats i socialantropologi vid Lunds universitet vårterminen 1974. . Publicerat 31 maj 2023..

CYKELTUR GÖTEBORG – KRISTIANSTAD 1981:

84 Göteborg-Kristianstad på cykel 26-31 maj 1981. Efter två års journalistikstudier i Göteborg varvat med jobb på Sahlgrenska och arabiska-studier på Göteborg universitet var det i slutet av maj 1981 dags för mig att flytta tillbaka till Skåne. Per cykel! Färdades under sex dagar 350 km, konsekvent på idel små landsvägar och skogsstigar genom vackra miljöer först i gränstrakterna mellan Västergötland och Halland och därefter genom Småland till nordöstra Skåne, för vidare befordran Lund.

SYDASIEN 1982:

37 Sri Lanka. Moskva-Colombo-Gintota-Matara 2-12 september. Inledningen på min sexmånaders resa i Sydasien som frilansjournalist. Första tre månaderna reste jag med fotografen Helge Rubin, arbetskamrat från Ystads Allehanda. För med sovjetiska flygbolaget Aeroflot med ett dygns uppehåll i Moskva. Tillbringade sedan en månad i Sri Lanka, varav 14 dagar i huvudstaden Colombo. Mjukstart med sol och bad i Hilkkaduwa, men sedan ut på reportageresa. Besökte inledningsvis ett Sida-finansierat landsbygdsutvecklingsprojekt i Matara för att därefter resa till djungelområdet där ursprungsbefolkningen veddhas lever. Alla bilder är Helges. Publicerat 18 juni 2023.

135 Bibile-Dambana-Kandy-Colombo-Hatton-Kotmale 12-24 mars 1982. Andra delen av intryck och rapporter från Sri Lanka. Vi besökte ursprungsbefolkningen veddahs i djungelområdet kring Dambana; besökte under sköna forna huvudstaden Kandy; och gjorde reportage om vårt besök till det kontroversiella svenska bistandsprojektet i Kotmale. Dessutom besökte vi staden Hatton i höglandet, centrum för landets teodlingar, och träffade den karismatiske Mr. Alphonsus, som företrädde de tamilska plantagearbetarna varav många i enlighet med ett skamligt avtal mellan Sri Lanka och Indien 1964 vid den här tiden tvångsutvisades till grannlandet från vilket deras förfäder kommit uppmot 100 år tidigare. Publicerat 1 november 2021.

136 Jaffna-Vavuniya-Talaimannar 25 mars - 1 april. Tredje och avslutande delen av intryck och rapporter från Sri Lanka. Besökte den norra tamilska delen av ön ett år innan det förödande inbördeskriget mellan de tamilska tigrarna och regimens polis och armé bröt ut. I Vavuniya följde vi organisationen Gandhiyams arbete och träffade dess ledare, Rajasundaram, om ett år senare mördades i fängelset i Colombo. Men vi hade också trevliga upplevelser, såsom att dricka toddy med tamilska vänner och att fara med båt till den underbara ön Delft för att bada i ljummet vatten. Vi lämnade Sri Lanka med båt från Talaimannar Pier till indiska Rameswaram, och såg nu hur mängder av tamiler från teplantagerna i höglandet tvångsfördrevs. Publicerat 1 november 2021.

38 INDIEN: Rameswaram-Trivandrum-Allepey-Thekkady 2-12 april 1982. Efter en månad i Sri Lanka tog jag och min reskamrat fotografen Helge Rubin den överfyllda färjan över

till Indien – tillsammans med massor av plantage-tamiler som skamligt nog tvingats lämna Sri Lanka för att "repatrieras" till Indien. Steg i land i tempelstaden Rameswaram i Tamil Nadu, en gudomlig plats belägen på en ö med ett berömt Shiva-tempel och med endast en järnvägsbro som anslöt till fastlandet. Bodde två nätter där innan vi for med tåg och bussar till Trivandrum i Kerala. Vi var tvungna att ta oss dit snabbt beroende på att jag dumt nog sökt indiskt visum för fyra månader – det innebar att jag måste registrera mig hos polisen i Trivandrum. Helge slapp sådant krångel för han reste utan visum – svenskar behövde på den tiden inte det för att stanna i tre månader. Vi hade en bra tid med ömsom jobb och ömsom nöje i vackra Keralas "backwaters", ett kanal- och lagunsystem som löper genom hela Kerala från norr till söder, en bit in från kusten.

10 Periyar-Kodaikanal-Palni-Ooty- Mysore-Bangalore 12-18 april. Helge och jag for genom sköna trakter i södra Indien. Mitt i den hetaste perioden på året finner vi svalka i den idylliska bergsstaderna Kodaikanal på 2100 meters höjd i Tamil Nadu och systerstaden Ooty på toppen av ett annat berg. Färdades därefter till Mysore, en av Indiens vackraste städer helt dominerad av det ståtliga furstepalatset, och till Bangalore som ännu var en charmig lagom stor huvudstad i delstaten Karnataka. På vägen träffade vi många intressanta personer, däribland en svensk lyxliare utan skrupler som tillåtits hyra ett av Svenska Kyrkans fantastiska missionärshus i Kodaikanal. Publicerat 26 oktober 2022.

39 Bangalore-Chennai-Trivandrum 19-26 april. Upplevelser från Bangalore, Chennais filmstudios och en ofrivillig återresa till Trivandrum för att fixa med mitt visum.

40 Trivandrum-Chennai-Nellore-Bhunaneswar-Kolkata 27 april - 1 maj. Reste själv med tåg från Thiruvananthapuram till Chennai och vidare till Nellore i Andhra Pradesh och svenskt missionssjukhus där. Vidare till Orissa och så första gången ankomst till Kolkata och dess spring-rikshor som Helge och jag gjorde reportage om.

9 Calcutta, Indien 1-6 maj. Höjdpunkten på min sexmånaders resa 1982. Ankom Calcutta den 1 maj, mitt första besök i Indiens kulturella huvudstad och tillika första mötet med min blivande hustru Bubu och hennes enastående Munshi-familj. Hade rest två månader med min svenska fotografkompis Helge Rubin, men han for nu hem och jag fortsatte resa själv i fyra månader till. Varmt välkomnad på Tala Park Avenue av Bubus far Annada Munshi liksom hennes syskon,

och jag blev kär vid första ögonkastet i Bubu. Från första stund kände jag också intensivt att Calcutta och Bengalen var en plats som var mina drömmars mål. Helge och jag jobbade också. Läs vårt reportage om rikshadragarna i Calcutta.

35 Darjeeling 7–11 maj 1982. Mitt första besök i den underbart sköna bergsstad i norra Västbengalen, berömd för sitt excellenta te, sin smalspåriga järnväg, vackra promenadstigar och under 1980-talet kamp för att skapa ett fritt Gorkhaland. Efter att ha avverkat hälften av sexmånaders-resan genom Sydasien skildes fotograf-vännen Helge och jag här åt, han för att återvända till Sverige medan jag fortsatte resa, närmast till Sikkim och därefter Bangladesh.

124 Sikkim 12–21 maj 1982. Mitt första besök i Sikkim, fram till 1975 ett självständigt kungarike men det året införlivat i Indien som en delstat. Tillbringade nästan två veckor i denna undersköna region full med buddhist-tempel, och med ett behagligt klimat mitt i den heta indiska sommarmånaden maj. Här kunde jag antligen skriva artiklar på hotellet i huvudstaden Gangtok. Men jag besökte också Rumtek-klostret, säte för Gyalwang Karmapa, ledare för den lamaistiska rödhättesekten, samt for till vackra Pemayangtse i västra Sikkim och lärde där känna trevliga bengaliska vänner.

41 Siliguri–Saidpur, Bangladesh 21–25 maj. Nu på egen hand. Från undersköna indiska delstaten Sikkim for jag via Siliguri till Hal-dibari och gränsen mot Bangladesh. Cykelriksha till Hemakumari och indiska checkposten, därefter fyra kilometers vandring i intensiv sommarheta längs den icke-fungerande järnvägslinjen till bangladeshiska gränsstationen Chillahat. Efter omständliga gränsprocedurer slutligen tåg till staden Saidpur i nordligaste Bangladesh, där jag av en slump kom att träffa samtliga europeiska experter och biståndsarbetare som då arbetade i stan, däribland svenske Klas Lundberg som för LM Erikssons räkning installerade ny signalutrustning till de bangladeshiska järnvägarna. Från Saidpur for jag vidare söderut via Bogra där jag tillbringade ett par nätter innan jag kom till huvudstaden Dhaka (se resebrev 42)

42 Dhaka 29 maj. Intryck från huvudstaden Dhaka i sommartid. Bodde omväxlande hos jättesympatiska svenska missionärsfamiljen Kjell och Sue Davén respektive hemma hos Owe Andersson, ekonom på biståndskontoret vid svenska ambassaden, och hans fru Pamela. Genom dem fick jag massor av goda kontakter och kunde lägga upp en ambitiös plan för en rundresa i landet med besök till teplantage i Sri-

mangal, antiöversvämningsprojekt i Sylhet-distriktet, samt till Chittagong, Rangamati och Cox's Bazar för att så stanna ytterligare några dagar i Dhaka (som då hette Dacca).

43 Sylhet-Rashidpur 31 maj –6 juni. Fick förmånen att studera ett svenskt-nederländskt biståndsprojekt för översvämningskontroll i Sylhet-distriktet i nordvästra delen av landet. Besökte byar längs gränsfloden mot Indien tillsammans med Fred de Jong. Därefter besökte jag en teplantage i Rashidpur nära Srimangal ägd av Finlays vars föreståndare tills nyligen var skotsk och levde ett bekvämt liv i sin bungalow.

134 Chittagong–Rangamati–Cox's Bazar 7–13 juni. Ännu en del av månads-lång rundresa i Bangladesh som frilansjournalist. Besökte i monsunperioden hamnstaden Chittagong, semesterparadisstaden Cox's Bazar och bergsområdet Chittagong Hill Tracts med huvud-orten Rangamati, där den buddhistiska ursprungs-befolkningen trängdes undan av bengaliska nybyggare understödda av bangladeshisk militär.

133 Dacca–Barisal–Khulna 18–22 juni. Del av min sexmånaders resa i Sydasien varav en månad i Bangladesh. For från Dhaka med båten The Rocket till Barisal – en enastående färd på floder genom den bangladeshiska landsbygden. I Barisal letade jag förgäves efter en svensk kvinna jag trodde skulle bo där. Istället fick jag vänner på Baptistmisionen och följde dess verksamhet innan jag fortsatte med The Rocket till Khulna. Passerade gränsen till Indien och tåget hem till familjen Munshi i Kolkata.

123 Calcutta igen 27 juni–8 juli. Efter en månads rundresa i Bangladesh (se resebrev 41, 42 och 43) återvände jag till Kolkata och den underbara familjen Munshi och stannade 14 dagar. Mina varma känslor för Bubu fördjupades ytterligare under besök i Tagores universitetsstad Shantiniketan och på turné med Bubus musik- och dansgrupp Santiniketan Asramik Sangha till Asansol där Tagores drama Tasher Desh framfördes. Jag följde också hennes sångundervisning för barn i Mahajati Sadan. Pappa Annada och broder Manto hade också uppskattad piano och violin-konsert som jag dokumenterade, och övriga bröder och vänner till familjen introducerade mig till Kolkatas ledande journalister, liksom till filmregissören Satyajit Ray, marxistiske ekonomen och finansministern Ashok Mitra m fl intressanta personer. Lärde desutom känna Ajit Roy som analyserade indisk politik i varje nummer av tidskriften SYDASIEN, som jag var chefredaktör för i 25 år (1982–2007).

74 Bastar, Madhya Pradesh 5-9 juli. Efter fyra månaders resa genom Sri Lanka, Indien och Bangladesh, inklusive två vistelser hos familjen Munshi i Calcutta, för jag åter i väg på en 1,5 månads lång resa i norra, västra, södra och centrala Indien. Mitt första mål var staden Kondagaon i södra delen av Madhya Pradesh (en del som senare har avstyckats och nu utgör delstaten Chattisgarh). Närmare bestämt i Bastar-regionen, dominerad av ursprungsbefolkning – främst murias. Mycket speciell spännande kultur som starkt fascinerat antropologer. Jag bodde hos Partha Munshi, Annada Munshis brorson och därmed Bubus kusin, som försörjde sig som fiskodlare. Hans familj var en av många bengaliska familjer som repatrierades till Bastar i samband med Indiens delning 1947. Läs också Henrik och Ola Perssons reportage om Kondagaon, efter tips från mig..

75 Delhi-Rajasthan (Jaipur, Jodhpur, Jaisalmer) 12 – 20 juli 1982. Fortsättningen på min resa efter släktbesök möten med ursprungsbefolkning i Bastar-regionen i dåvarande Madhya Pradesh för jag via Raipur med tåg till Delhi där jag bodde hemma hos nyvunne journalistvännen Bo Gunnarsson, träffade Arun Shourie på Indian Express och förhörde mig på ambassaden om giftermål med indiska. Vidare i värsta sommarhettan till några av Rajasthans vackraste palatsstäder Jaipur, Jodhpur och höjdpunkten ökenstaden Jaisalmer. För intensivt med tåg, hade ett tremånaders Indrail-pass för resa i första klass

76 Jodhpur-Ahmedabad-Bombay-Pune 23 – 31 juli 1982. En månad kvar på sexmånadersresan genom Sydasiens. Avslutade Rajasthanturen med att besöka undersköna Jodhpur, därefter stopp i Ahmedabad för att se Mahatma Gandhis ashram och så veckolång vistelse i Bombay. Bodde hos en anglo-indiska familjen Myall – släkt till vän i Calcutta – och levde ett liv nästan som hemma i Sverige. Dessutom gjorde jag ett veckolångt intressant studiebesök till verkamheter för synskadade och blinda.

77 Goa 3–7 augusti 1982. Njöt av att komma till Goa på västkusten, normalt sett ett turistparadis med bad och strandliv. Nu var det emellertid monsuntid och lågsäsong. En njutning sitta på verandan till hotellet och skriva artiklar medan regnet vräker ner utanför, eller att med paraply ta en stillsam promenad längs stranden för att sedan i den folktomma baren beställa pork vindaloo och feni-brännvin till lågsäsongpris (hälften). Naturligtvis också besöka de mäktiga katolska katedralerna i Old Goa och den fridfulla delstatshuvudstaden Panjim som ännu påminde om en portugisisk småstad. Från Goa med bussar genom delstaten Karnatakas vackra landsbygd

via Hubli och Hospet för att besöka ruinstaden Vijayanagar, mer därom i Resebrev 79.

78 Hospet/Vijayanagar-Gulbarga-Hyderabad-Bhubaneswar/Puri 8-14 augusti 1982. Reste genom indiska delstaterna Karnataka och Andhra Pradesh. Besökte spännande ruinstaden Vijayanagar, huvudstad i ett på 1300-talet etablerat mäktigt hinduiskt kungarike, vars furstar i 300 år höll stånd gentemot angrepp från sultanen Hyderabad och Bijapur. Vidare till Gulbarga och storstaden Hyderabad där jag besökte Osmania-universitetet med naxalitslagord på vägarna och så med tåg till delstaten Orissa med dess huvudstad Bhubaneswar, tempelstaden Puri och Konarak-templet.

11 Calcutta 15-25 augusti. Avslutande två veckor hos familjen Munshi på Tala Park efter sex månader på resa genom Sri Lanka, Indien och Bangladesh. Nu planerar Bubu och jag för bröllop i hinduisk tradition till jul, och vi är därför i kontakt med svenska ambassaden i Delhi för att ordna uppehållstillstånd åt Bubu i Sverige. Umgås med familjen och vänner, däribland Lisbeth och Deepak Dutt; Sandeep och Joy; Ajit Roy med flera. Sammanfattar också mitt oerhört flitiga brevskrivande under den långa resan – närmare 200 brev och vykort.

66 Rangoon, Burma 26 augusti – 1 september 1982. Avslutningen på sexmånadersresan genom södra Asien 1982 som frilansjournalist. Flög från Calcutta till Rangoon och stannade en vecka i staden och dess närhet innan hemresa till Sverige med Aeroflot. Lärde känna människor i det slutna landet där tiden tyckts stå stilla. Monsunregn hela veckan. kompletterat med dagboksanteckningar.

BRÖLLOP 1982

108 Kolkata 24–26 december. Bubu och jag möttes för första gången den 2 maj 1982 i Calcutta. Drygt sju månader senare gifte vi oss med traditionella hinduiska ceremonier i dagarna tre på Tala Park Avenue. Mitt livs mest fantastiska upplevelse. Som en av huvudrollsinnehavarna skrev jag inget eget resebrev. Men min mor Gerd Eklund skrev istället, läs hennes text.

SVERIGE 1983

109 Umeå – Kolkata 12 juni – 28 augusti. Nästan alla mina övriga publicerade resebrev bygger på reseberättelser jag skickat hem till föräldrarna i Sverige. Men här ett brev jag skickat från Sverige till min underbara svärfar, konstnären Annada Munshi i Kolkata, kompletterat med ett par av hans många stilfullt utformade

brev till mig (samt en tidningsartikel på bengali om hans liv). Efter vårt fantastiska bröllop i dagarna tre i december 1982 följde min älskade hustru Bubu med mig till Sverige och Lund. På sommaren ville jag visa henne norra Sverige och jag valde därför att ta ett sommarvikariat som redigerare på Västerbottens-Kuriren i Umeå. Hyrde ett studentrum på Mariehem och färdades med tandemcykel i de vackra omgivningarna i de ljusa sommarkvällarna, gärna langs Umeälven till Baggböle. Besökte också vännerna Stefan och Lena i Ullånger, firade midsommar hos Johan van Aarem i Vännäs och fick besök av sydsvenska vännerna Daniel och Gunnar. Avslutade sejouren i Umeå med en tur till Tärnaby och svenska fjällen.

INDIEN 1984

46 Calcutta 30 september–8 oktober samt 24–30 oktober 1984. Första återbesöket hem till Tala Park, två år efter Bubus och mitt bröllop. Mattias, 10 månader gammal med oss. Varmt mottagna av svärfar Annada Munshi och hela familjen. Lagom till Durga puja. Efter en dryg vecka for vi till Bangladesh. Åter i Calcutta efter 14 dagar upplever vi dagen då premiärminister Indira Gandhi mördades, vilket åtföljdes av bandh men inga massakrer i vår stad.

44 Kethlal, Bangladesh 14 - 17 oktober. Vec-kolångt besök i Bangladesh. Vår förstfödda son Mattias, 10 månader gammal, reste med oss. Målet var byn Kethlal nära Bogra, där Bubus mamma Jayathi växte upp. En morbror och kusinen Shikha bodde där än och var våra värdar alltmedan vi betittades intensivt och nyfiket av alla byborna.

55 Calcutta-Madras-Bangalore-Mysore-Mangalore-Goa 11 – 21 november. Resa med Bubu och Mattias, 9 månader gammal, från vår bas i Calcutta till Madras/Chennai i avsikt att resa runt i Tamil Nadu. Skyfall och översvämning fick oss dock att ändra rutt och istället fara med tåg och bussar västerut till Bangalore, Mysore och Mangalore, och så småningom landa i det paradiska Goa. Väl där fick vi en fantastisk upplevelse när vi besökte Old Goa och råkade vara där på plats just den dagen vart 12:e år då Francis Xaviers balsamerade lik förs i procession mellan två av katedralerna, med närvaro av katolska biskopar, präster, munkar och nunnor från hela Asien.

56 Goa-Bombay-Calcutta 27 november. Avslutning på treveckors resa med Bubu och Mattias, 9 månader gammal från vår bas i Calcutta till Madras/Chennai, Bangalore, Mysore, Mangalore och Goa. Från Goa for vi med båt till

Bombay/Mumbai och sedan tåg till Calcutta/Kolkata, dit vi anlände 12 timmar försenade. Inkluderar P O Henricson-artikel i tidskriften SYDASIEN om William Radices nyöversättning av Rabindranath Tagores poesi, samt Kumkum Munschis artikel om Tagores konstnärskap.

ROAD TRIP SVERIGE 1986

114 Resa genom Sverige med anledning av att Bubus bror Kumkum kom från Indien för första gången och vi ville visa vårt otroligt vackra land från söder till norr. Två veckors bilfärd från Bohuslän via Dalsland, Värmland, Dalarna, Härjedalen, Jämtland, Medelpad, Ångermanland och Västerbotten till Norrbotten, med avstickare till norska grannlandskap. Bodde på vandrarhem och hemma hos vänner, och upplevde väldiga temperaturskiftningar från snö i Värmland till värmebölja i Norrbotten. Krängel med bilen naturligtvis, men angenäm färd åter till södern med biltåg från Luleå.

INDIEN 1986-87

13 Calcutta, Indien, 15-22 september 1986. Inledningen på familjens – Bubu och jag och våra två barn Mattias och Marie, 2,5 respektive ett år gamla – vistelse med Bubus familj på 48, Tala Park Avenue i mitt älskade Calcutta, namnet ännu inte bytt till Kolkata. En sällsynt jobbig och långdragen resa med Air India, med brand i flygplansmotor på sista etappen från Bombay så vi tvingades återvända till Bombay. Som tur reste vår kära vän Daniel från Göteborg med oss och kunde hjälpa oss med vårt bagage och med barnen. Tomt på Tala Park efter svärfar Annadas bortgång men vi hade en underbar tid tillsammans med bröder och systrar med familjer. Svartvit TV var nyhet hemma liksom gasspis i köket. Här en rapport från första veckan.

87 Calcutta 9–17 oktober 1986. Skön vistelse med familjen – Bubu, Mattias 2,5 år gammal och Marie 1 år – på Tala Park i Calcutta/Kolkata, Indien, med tillfälle att uppleva några av årets stora högtider i Bengalen, Durga puja och Loki puja (gudinnorna Durgas och Lakshmis firande), och resor till intressanta historiska platser såsom Murshidabad, Chinsura och Chandernagore. Därtill mycket umgänge med släkt och vänner i Calcutta och med vännen Daniel Carlsson som reste med oss från Sverige.

52 Jamshedpur-Tatanagar, Jharkhand 2-4 november 1986. Resa till Indiens centrum för metallurgisk industri, kring Jamshedpur i dåvarande Bihar, nu Jharkhand. En av många fär-

der/expeditioner i Indien tillsammans med min älskade sväger konstnären Kumkum Munshi..

88 Calcutta 21 oktober & 27 november 1986. Mitt i familjens fem månaders vistelse i Calcutta/Kolkata for jag iväg en månad med vännen Daniel till södra Kina. Här ett resebrev från Calcutta precis innan och ett efter Kinaresan. Under tiden hade Mattias lärt sig tala flytande Bengali. Både han och lillasyster Marie var lyckliga över att pappa kommit tillbaka.

50 Calcutta och Sundarbans 24 december 1986 – 1 januari 1987. Del av familjens fem månaders underbara vistelse i Indien 15 september 1986 till 20 februari 1987 med våra då två barn, Mattias 2,5 år och Marie 1 år. Vi hoppade över svenskt julfirande men bevistade dock midnattsmässan i St Paulskatedralen i Calcutta. Vännerna Johny och Eva från Linköping hälsade på, och tillsammans med min favoritsväger Kumkum for vi med en liten båt runt i mangroveträskdeltaområdet Sundarbans och och hoppades få se bengaliska tigrar. Besökte också de närliggande bebodda öarna och på Gosaba-ön kom vi i kontakt med arvet efter David Hamilton som skapade ett kooperativt mönstersamhälle i Rabindranath Tagores anda där. Åter i Calcutta firade vi nyår med vännerna Lisbeth och Deepak. Publicerat 27 maj 2023

89 Calcutta vinter 1986-1987. 9 december 1986 – 10 januari 1987. Innehållsrik del av fem månaders vistelse hemma i Calcutta oktober 1986-februari 1987. Jag stångar min panna blodig i mötet med indisk byråkrati med regler från brittiska kolonialtiden, och irriteras över Gunter Grass samtida närvaro i Calcutta, men njuter desto mer av umgänge med familjen, släkt och vänner (både sådana bosatta i stan som Lisbeth och Deepak och besökare från Sverige som Johny och Eva). Dessutom besöker familjen ISK-CONs (Hare Krishnarörelsens) imponerande tempelanläggning i Mayapur, bokmässan på Maidan, och vi företar årets traditionella jul-picknick i det gröna på landet söder om stan. Mozarts Requiem avnjutes i St Paul's Cathedral, luncher intas på legendariska Great Eastern Hotel, kul middag på taket, och planer smids såväl för spännande färder till Sundarbans tigerreservat med min ständiga reskamrat och sväger Kumkum, som till familjens förestående båtresa till ögruppen Andamanerna.

19 Kolkata-Andamanerna 17-31 januari 1987. Indienresan 1986-87 med Mattias 3 år gammal och Marie 1,5 börjar närma sig slutet. Vardagsliv hos släkten på Tala Park i Calcutta men ännu återstod en spännande resa till ögrup-

pen Andamanerna, fyra dagars resa med danskbyggda färjan M/S Akbar. Stannade där i 10 dagar, boende på mysiga Bay Island Hotel, besökte ökända fängelset Cellular Jail där många frihetskämpar satt fångna under kolonialtiden. Upplevde Republic Day i Port Blair och vållade kaos när vi objudna tog oss till indiska flottans högkvarter för att fråga om vi fick besöka Ross Island.

82 Calcutta 1-20 februari 1987. Avslutande tre veckorna på min och familjens fem månaders resa till Indien boende hemma på Tala Park i Calcutta. Just återkomna från resa till Andamanerna blev det hektiska dagar fyllda med besök av svenska och indiska vänner, firande av Saraswati puja, den årliga bokmässan, besök på Calcutta zoo, liksom upptäcktsfärder med Kumkum till Bhangar vid gränsen mot Bangladesh och till mer eller mindre välbevarade zamindarpalats på bengaliska landsbygden.

SÖDRA KINA 1986

36 Hong Kong-Macau-Kunming-Chengdu 25 oktober - 9 november. Min första resa i Kina tillsammans med vännen Daniel Carlsson från Göteborg. Avstickare från Kolkata där övriga familjen befann sig, vi flög till dåvarande brittiska Hong Kong, besökte portugisiska Macau och sedan till riktiga Kina – Guangzhou, Kunming, Stenskogen, Chengdu.

3 Chengdu-Chongqing-Yangtze-floden-Wuhan 10-16 november 1986. Del av månadslång resa i södra Kina med vännen Daniel Carlsson, en avstickare från min Calcuttavistelse med familjen. Vi företog fantastiska tågresor från Kunming till Chengdu och vidare till Chongqing. En stad tidigare känd som Chungking och som var kinesisk huvudstad styrd av Chiang Kai-sheks Kuomintang-regim under åren 1937-1945 under kriget mot såväl japanerna som Mao Zedongs kommunistiska gerillastyrkor. Besökte det ruskiga fängelset med dess tortyrceller som gjorts om till museum. Från Chongqing for vi så med båt tre dagar på Yangtze, genom de tre berömda ravinerna Qutang, Wuxia och Xiling (som numera dessvärre ligger dränkta under De Tre Ravinernas Damm, invigd 2012), en bedårande upplevelse att färdas igenom ett landskap av enastående naturlig skönhet.

67 Shanghai 19 november 1986. Avslutningen på månadslång resa i södra Kina tillsammans med vännen Daniel (jämför resebrev 3 och 36). Shanghai fortfarande relativt oexploaterad stad. Spatserade på strandavenyn The Bund, lyssnade på jazzmusik på Peace Hotel och hade

det allmänt trevligt. Därefter for vi med första-klassvagn tåg åter till utgångspunkten Hong Kong varifrån jag flög tillbaka till familjen i Kolkata. Daniel vidare till Australien.

INDIEN 1988-89

58 Calcutta 21 – 28 oktober 1988. Hela familjen – Lars och Bubu samt barnen Mattas 4,5 år, Marie 3 år och Daniel 1,5 år tillbringade nästan sex månader hemma på Tala Park hösten 1988 och fram till och med mars månad 1989. Vi ankom Calcutta efter en förfärlig flygreslagom till att vara med om årets främsta högtid i Bengalen, Durga Puja – gudinnan Durgas fest. Vi umgicks med släkt och vänner och barnen lekte mycket med kusiner och grannbarn uppe på taket, och lärde sig därvid snabbt att tala bengali. Själv njöt jag till fullo att sitta på balkongen med en tjugig utsikt över Tala Park och läsa några blott få dagar gamla tidningen Arbetet, min tidning som jag arbetat för sedan 1984. Jag hade generöst nog fått adresssändring till Indien beviljad, kändes lyxigt. Publicerat 11 juni 2023,

63 Kolkata-Jabalpur-Narmada-Kanha-Khajuraho-Satna-Kolkata 17 november - 20 december 1988. Del av femmånaders besök i Kolkata. Vardagsliv på Tala Park, men också en spännande resa till Madhya Pradesh i centrala Indien, hela familjen + Boni, Rana och Bitan. Tåg till Jabalpur, hyrd bil till sevärdheter kring Narmadafloden, vidare till Khajurahos tempelkomplex och Kanha National Park där vi såg tiger jaga och fånga hjort. Tågresa hem igen från Satna. Därefter åter vardagsliv på Tala Park.

64 Vardagsliv i Kolkata 26 december 1988 - 21 januari 1989. Höjdpunkten på femmånadersvistelsen i Kolkata med full aktivitet i form av utflykter och en lång rad besök av svenska vänner. Jul- och nyårsfirande, juldagspicknick i Mullickpur, besök till zamindarpalats på landsbygden och Tagores palats Jorasanko liksom hans universitet i Shantiniketan. Konserter och dansföreställningar på scen samt av musikersvåger Manto på flygeln hemma. Resa till släkt i Nadia och besök till intressanta platser i Västbengalen tillsammans med älskade svågern, konstnären och reskompisen Kumkum. Bokmässan på Maidan, hästkapplöpning på Race Course, Statesmans veteranbilsrally, besök till svenska konsulatet för att skaffa nödpass (efter ficktjuvars stöld) med mera. Och därtill tidskriften Uttārapaths utdelning av kulturpris till Lars för hans insatser att sprida indisk kultur i Sverige genom tidskriften SYDA-SIEN. Dessutom hur jag blev bestulen av ficktjuvar i Kolkata och Bubu och vi tog yoga-lektioner.

65 Kolkata & Kodaikanal-Gokarn-Goa 1 februari - 10 mars. Avslutande avsnitt från familjens femmånadersresa till Indien hösten-vårvintern 1988-89, vardagsliv i Kolkata före och efter resan till Kodaikanal i Tamil Nadu (resebrev 49). Besök till annorlunda och intressanta platser i Kolkata - exempelvis stadsdelen Tangra med sina garverier och kinarestauranger tillsammans med ständige reskamraten svågern Kumkum. Dessutom rapport från Kodaikanalvistelsens avslutning – resa via Coimbatore och Mangalore till tempelstaden Gokarn i Karnataka där vi hälsade på danska dåvarande biståndsarbetarvännerna Stig och Kate, som sedan följde med oss till Goa.

49 Kodaikanal, Tamil Nadu, 17-25 februari 1989. En av många utfärder i Indien under familjens långvistelse i Kolkata 16 oktober 1988 - 14 mars 1989. Hyrde ett av svenska kyrkans sommarhus (Kullsveden) i sköna hill station Kodaikanal i Tamil Nadu.

Vid den tiden ännu en idyllisk ej överexploaterad plats högt ovan slättlandet. Mitt andra besök i Kodai, men första med hela familjen. Kyrkan har tyvärr sedan dess sålt de fina husen. Fortsatte sedan till Gokarn, Goa och Bombay och tillbaka till Kolkata.

KINA 1988

60 Beijing-Hong Kong-Calcutta 31 oktober - 17 november 1988. Två veckors Kina-vistelse på egen hand, avstickare från sex månaders resa med familjen till vårt Tala Park-hem i Kolkata och en lång rad indiska exkursioner. Videokameraköp i Hong Kong.

NORGE 1990

138 Oslo 2-4 november 1990. I november 1990 kom den världsberömda dansgruppen Mamata Shankar Ballet Troupe för andra gången till Sverige och Skandinavien. Jag organiserade besöket i Lund för en föreställning på Mejeriet. En konsert i Oslo inledde Skandinavien-turnén nå gra dagar innan gruppen skulle komma till Lund. Eftersom jag var nyfiken på föreställningen bestämde jag mig att fara till Oslo tillsammans med min goda vän Daniel Carlsson i Göteborg. Det slutade med en övernattnings i ett parkeringsgarage på Aker Brygge.

INDIEN 1991

97 Kolkata 9 januari – 12 februari 1991. Första delen av tre månaders vistelse 1991 hemma på Tala Park Avenue i Calcutta,

fylld av aktiviteter. Sammanföll med västlänternas invasion av Irak som ju fick katastrofala följder. I Indien blev det starka protester och vänsterfrontsregeringen i Västbengalen utlyste Bangla Bandh, en total generalstrejk, som ledde till att all trafik upphörde och gatorna kunde tas över av kricketspelande ungdomar, och för min del blev till ett gyllene tillfälle att cykla runt i stan och över Howrah-bron. Dessutom deltog jag i avslutningen av det årslånga firandet av staden Calcuttas 300-årsjubileum, och mycket annat firande såsom av Saraswati Puja och Shiv Ratri. Vidare besök till världens största bokmässan – Calcutta Book Fair på Maidan; till Zoological Gardens; till stadsdelen Tangra med sina genuina kinarestauranger; och till Ramakrishna Missions anläggning i Narendrapur. Natlig konsert i Hortological Gardens – Calcuttas trädgårdsförening; vännen Kokas bröllop; och studiebesök till World Lutheran Services imponerande verksamhet i Calcuttas slum och i Gangesdeltat Sundarbans. Samt inte minst ett intensivt umgänge med släkt och vänner.

98 Siliguri–Binaguri–Jaldapara–Chalsa–Alipur Dooars–Howrah 13 – 22 februari 1991. Fortsättning på familjens tremånadersvistelse i Kolkata vårvintern 1991. Veckolångt besök till Bubus goda vän Thumi och hennes man Sandeep, manager för en teplantage i Västbengalens tedistrikt Dooars, alldeles söder om gränsen till Bhutan. Tåg från Calcutta till Siliguri där vi hälsade på Pranab Bannerjee, aktiv inom progressiva teaterförbundet Indian People's Theatre Association, och därefter taxi till idylliska Binaguri där vi sedan bodde och blev gästfritt bjudna på förstklassigt te sittande på gräsmattan. Besåg Jaldapara Wildlife Sanctuary och hade en fantastisk heldag på Chalsa Tea Estate där finalen i den årliga kricketurneringen mellan Dooars teplantager (Dooars Inter-Company Tournament) som detta år avgjordes i en match mellan teföretaget Goodricke's plantage Chalsa och en plantage tillhörig Duncans. Som hedersgäst förplägsades jag oavbrutet med massor av buffetmat och obegränsat med whiskey. Lite bekymmer inför hemresan till Calcutta med att reservera platser på tåget, Kamrup Express, från en liten oansenlig station vid namn Dhupguri, men lyckligtvis kunde tågets konduktör lösa problemet åt oss.

99 Kolkata–Bakhali–Digha–Dakhineswar 22 februari – 17 mars 1991 Fortsättning på tremånadersvistelse vårvintern 1991 med familjen i Kolkata. Inkluderade en resa till städerna Bakhali och Fraserganj i Gangesdeltat med ständige reskamraten och svågern Kumkum. Upplevde också en helnattskonsert i Hortological Gardens – Calcuttas trädgårdsförening – med superartisterna

Bismillah Khan, Amjad Ali Khan och Zakir Husain. Besökte vidare 100-årsfirandet av skådespelaren Nirmalendu Lahiri, och for på upptäcktsfärder i Calcutta med bussar och flodbåtar. Firade färgrika vårfesten Holi och tillbringade mycket tid på taket där jag dels läste min svenska dagstidning Arbetet, med eftersändning till Tala Park Avenue, Calcutta, och dels pluggade Bengali. I början av mars kom så vännerna Stefan och Lena från Lund på besök och vi arrangerade en traditionell konsert med folkmusikern Stefan i en patriarcivilla i Paikpara. Uppladdning företogs i badorten Digha, dit vi for med hela familjen. Tillsammans besökte vi dessutom Botaniska Trädgården i Sibpur och det vackra Kali-templet Dakhineswar.

101 Darjeeling–Sikkim–Kalimpong 17 – 25 mars 1991. For med lundavännerna Stefan och Lena, på besök till familjen i Kolkata, till undersköna Himalaya och den vackra bergsstadens Darjeeling, känd för sitt goda te och mycket koloniala lämningar i form av internatskolor bland annat. Fortsatte så till delstaten Sikkim och dess huvudstad Gangtok där just precis årets blomsterfestival skulle äga rum. Besökte sedan två av Sikkims mest berömda buddhistiska kloster, Rumtek och Phudong. Avslutade Himalaya-färden med att fara till staden Kalimpong invid gränsen till Bhutan. Njöt av utsikten från det övergivna leprasjukhuset, och blev om morgonen överraskad av att bli festligt uppvaktad på min 38:e födelsedag boende på fina Himalaya Hotel.

104 Kolkata 26 mars – 4 April 1991. Avslutande vecka på tremånadersvistelsen med familjen i Kolkata vårvintern 1991. Njöt av att sitta på balkongen och läsa eftersända Arbetet, hälsade på släkt och vänner, käkade genuin Kinamat med Kumkum, Stefan och Lena i Tangra, gästades av Bubus kusin Shikha från Kethlal, Bangladesh, och umgicks mycket med barnen. Flög åter till Sverige tillsammans med lundavännerna.

BRITISH COLUMBIA 1992

61 British Columbia, Canada & Seattle, USA 27 juni - 18 juli 1992. Resa i Canadas vidunderligt sköna Stilla-havsprovins med Vancouver City och Vancouver Island och huvudstaden Victoria. Med göteborgsvännen Daniel Carlsson och besökande Humayun Kaisar, närvarade vid bröllop och sedan rundtur i provinsen. Båt norrut till Prince Rupert, tåg över Klippiga Bergen till Jasper, bussar vidare via Banff och Kelowna åter till Vancouver. Avslutningsvis några dagar i Seattle.

INDIEN-SVERIGE -NORGE 1993

126 Calcutta-Neihati-Lund-Norge-Halmstad januari-december. Året inleddes med en månads vistelse i Calcutta, och avslutades i december med nyårsfirande i Halmstad. Däremellan var vi på Norgeresa med nyköpt bil på sommaren, och hemma i Lund provkörde vi cykelrikshan när den skickats från Neihati.

KOLKATA 1994-95

72 23 november 1994 – 6 januari 1995. Annorlunda vistelse i min andra hemstad, en månad själv med barnen Mattias 10 år, Marie 9 år och Daniel 7 år, mycket aktiviteter med säkten i Kolkata, framförallt med morbror Kumkum. Besök till fiskodling på bengaliska landsbygden, besök till zoo och Botaniska trädgården i Shibpur, samt spännande resa till Darjeeling och Kalimpong, som slutade med en obokad obekväm nattågsträcka Siliguri-Kolkata i en bagagekupé. På slutet kom så Bubu från Sverige och vi var tillsammans med släkten i två veckor.

KOLKATA 1998

122 Kolkata-Bombay-Goa-Shantiniketan 23 december 1997–28 januari 1998. Månadslångt Indienbesök med inledande jättestress då en nonchalant resebyrå misslyckades fixa flygbiljetter till vår planerade avresa den 17 december. En vecka senare, den 23 december avled Bubus mamma i Calcutta. Bubu lyckades få plats på ett SAS-plan till Indien samma kväll, medan Lars och barnen fick vänta en vecka för att komma i väg. Var dock med om de avslutande dagarna av sorgeperioden fram till Sradh-högtiden den 3 januari. Sedan for vi till Bombay och vidare till Goa dit vi var inbjudna av vännerna Torbjörn och Escolastica. For åter till Calcutta med flyg och hade sedan två veckors späckat program med besök till vänner och släktingar, inklusive tre härliga dagar i Shantiniketan. Samlade dessutom material till artiklar om Calcuttas kulturliv som jag publicerade i tidskriften Sydasien och tidningen Arbetet där jag arbetade sedan 1984.

JERUSALEM 1999

107 10–18 juni. Ett år innan tidningen Arbetet lades ner sökte jag till en annorlunda fortbildningskurs för journalister genom Fojo-institutet i Kalmar, i form av en ambitiöst ut-

formad studieresa till Jerusalem tillsammans med ett gäng utvalda journalister från hela Sverige. En 10 dagars kurs om de tre världsreligionerna i Jerusalem; judendomen, kristendomen och islam, under ledning av journalisten Lisbet ustafsson. Redaktionsledningen på Arbetet betalade resan, och det blev en fantastisk upplevelse, boende på ett kristet palestinskt nunnekloster i judiska västra Jerusalem och med besök till alla heliga platserna i Jerusalem, och till Betlehem och Döda havet.

KATALONIEN 1999

125 Lund-Berga-Barcelona 27 juni – 6 juli. Ända sedan 1980 har vänsterns blåsorkester i Lund, Röda kapellet, och dess systerorkester i Stockholm arrangerat årliga sommarläger – för det mesta förlagda till svenska folkhögskolor men då och då också utomlands. 1999 organiserade jag tillsammans med Gunnar Sandin och Göran Swärd ett läger i staden Berga i Katalonien, nordväst om Barcelona, dit vi for med buss från Lund. Det blev ett annorlunda musikläger, 130 svenska musiker och sångare inhysta i ett dormitorium tillhörigt ett nunnekloster, väl omhändertagna av nunnorna, och vi var paradoxalt nog inbjudna till Berga av en karismatisk kristdemokratisk borgmästare. Som emellertid nyss förlorat lokalvalet till socialistpartiet och tvingades avgå just under den vecka vi var på besök. Läs om hur politiken spelade oss ett spratt

INDIEN 2001

18 Calcutta via Pakistan och Nepal 23 december 2000 – 20 januari 2001. Fyra månader efter tidningen Arbetets nedläggning i september 2000 och en månad innan Staffan Lindberg och jag drog i gång det akademiska Sydasiennätverket SASNET, och jag fick anställning vid Lunds universitet med titeln byrådirektör, for jag tillsammans med hela familjen till vår andra hemstad Calcutta – som just bytt namn till Kolkata. Det blev ett intensivt program med släkt och vänner i Kolkata men också i Shantiniketan, och vi gjorde en tredagars båtturen i nationalparken Sundarbans (se separat resebrev nr 85). Januari 2001 präglades dessutom av politiska konvulsioner i Calcutta, där Mamata Bannerjee utlyste Bangla Bandh – en politiskt motiverad generalstrejk riktad mot den dåvarande vänsterfrontsregeringen (mer därom i resebrev nr 86). Vi valde den här gången medvetet en mycket annorlunda reserutt som gav oss möjlighet att besöka Pakistan och Nepal både till och från Calcutta. Roligt att uppleva det charmfulla Lahore och det mysiga Kathmandu.

85 Sundarbans 12-14 januari 2001. Som en del av resan företog vi oss en tredagarsexpediton med båt till nationalparken Sundarbans i Gangesdeltat, berömt för sina bengaliska tigrar som lever här på de mangrovebevuxna öar som genomkorsas av såväl breda floder som smala leriga kanaler. Läs mina anteckningar från Sundarbans – som jag för övrigt besökt vid flera andra tillfällen, både tidigare och senare.

86 Kolkata 5-7 januari 2001. Brottstycke från en tid när vänstern ledd av det marxistiska-kommunistpartiet CPI(M) ännu styrde i Västbengalen och Mamata Bannerjee, sedermera chefsminister i delstaten, ännu var oppositionsledare och utmanade regeringen med en politisk generalstrejk, en Bangla Bandh. All normal verksamhet nerstängd och tomma gator som gjorda för att spela kricket, promenera runt eller cykla. Läs mina intryck från staden några dagar i januari 2001, inklusive ett samtal med vännen och SYDASIEN-krönikören Ajit Roy om hans spännande bakgrund. För övrigt levde vi mysigt liv med familj, släkt och vänner i Kolkata och Shantiniketan.

VILNIUS 2001

115 Tågresa till Vilnius 6-12 april. Som medlem i Järnvägsfrämjandet deltog jag i ett par intressanta resor i Östeuropa med ett gäng trevliga tågfantaster ledda av vännen Magnus Brynjer. Läs hans rapport från 2001 års färd till Litauens huvudstad Vilnius, via Berlin och Warszawa, kompletterad med egna upplevelser från mitt första besök i Vilnius.

MALDIVERNA 2002 & 2009

70 Maldiverna 25-28 februari 2002 & 23-25 februari 2009. Två besök i den till synes paradisiska ö-republiken mitt ute i Indiska Oceanen med sju års mellanrum, första gången tillsammans med min SASNET-kollega Staffan Lindberg. Många möten med ministrar, akademiska företrädare och bekantas bekanta gav en god bild av situationen i landet.

PAKISTAN 2003

79 Karachi-Lahore-Islamabad 20-30 november & 4-6 december. Rapport från en fascinerande resa i tjänsten 20 november till 6 december av Lars Eklund och Staffan Lindberg till universitet i Pakistan och Afghanistan. Vi besökte en rad universitet i Pakistan – Aga Khan University som har samarbetat med Karolinska Institutet i 75 år; LUMS i Lahore som stöttats av familjen

Rausing; National College of Arts i Lahore; Quaid-e-Azam University in Islamabad; and many others. We met Atta-ur-Rahman, Chairman of the Higher Education Commission of Pakistan to discuss a new sandwich scholarship programme with Sweden. We also enjoyed the warm hospitality meeting academic colleagues and personal friends. Our impressions also summarized in a SYDASIEN article

AFGHANISTAN 2003

140 Kabul, Afghanistan 1-7 december. Rapport från ett besök i Afghanistan, nyligen befriat från talibanstyret och där en optimistisk stämning dominerade. Besökte Kabul University, utbildningsministeriet, Afghanistan Research and Evaluation Unit (AREU), the Centre for Policy Research och Svenska Afghanistan-kommittén. Besöket var en del av min och Staffan Lindbergs kontaktresa för SASNETs räkning till universitet i Pakistan och Afghanistan. För mig var det dessutom en återkomst till ett land jag tyckte mycket om när reste där 1972 och 1975 – som jag berättat om i ett flertal resebrev. Jag stannade kvar några extra dagar i Kabul och upplevde staden till fots och fick dessutom tillfälle att besöka Baburs – den förste mogulkejsarens – gravkomplex. Publicerat 2 maj 2023

INDIEN, BHUTAN, NEPAL & BANGLADESH 2005

26 Kolkata-Siliguri-Guwahati-Shillong-Phuentsholling 19 november – 17 december. Fantastisk tjänsteresa för Swedish South Asian Studies Network (SASNET) av radarparet Staffan Lindberg och Lars Eklund, med besök på ett 30-tal universitet och utbildningsinstitutioner i nordöstra delen av Sydasien – indiska delstaterna Assam, Meghalaya, Orissa och Bihar, samt Bhutan, Nepal och Bangladesh. Del 1: Kolkata & nordöstra Indien. Publicerat 26 februari 2023.

27 Bhutan och Nepal 26 november – 3 december. Fortsättning på kontaktresan för Swedish South Asian Studies Network (SASNET) med rapporter från universitet och utbildningsinstitutioner i Bhutan och Nepal. Vid detta vårt första besök i Bhutan var vi inbjudna av Centre for Bhutan Studies (CBS), men vi besökte också landets utbildningsdepartement och flera institut knutna till Royal University of Bhutan. Efter en sagolikt vacker flygning till Kathmandu – med utsikt över Himalayas högsta toppar och den tibetanska högplatån – vidtog så ett späckat program med

besök till flera fakulteter inom Tribhuvan University, Kathmandu University och fristående institut som är involverade i samarbetsprojekt med svenska universitet och forskare. Publicerat 15 mars 2023.

28 Bangladesh 4–12 december. Fortsättning på kontaktresan för Swedish South Asian Studies Network (SASNET) med rapporter från universitet och utbildningsinstitutioner i Bangladesh. Nio dagar i det gudomligt vackra landet som dock skakades av en serie bombdåd som till viss del påverkade vårt fullspäckade besöksprogram. Vi besökte Dhaka University, Bangladesh Institute of Development Studies (BIDS), BRAC University, BIRDEM och det välrenommerade International Centre for Diarrhoeal Disease Research (ICDDR,B) i Dhaka, men också Jahangirnagar University i Savar och universiteten i Chittagong, Sylhet och Rajshahi. Dessutom fick vi tillfälle att besöka Cox's Bazar med dess underbara sandstrand och buddhisttempel, samt teodlingarna utanför Sylhet – som för övrigt är min favoritstad i Bangladesh.

29 Kolkata-Bhubaneswar-Patna –Shantiniketan 12-17 december 2005. Avslutningen på Staffan Lindbergs och min månadslånga kontaktresa till nordöstra delen av Sydasien. Tillbaka i Kolkata där vi hade flera besök på institutioner med svensk anknytning – Centre for Built Environment (CBE); Indian Institute of Chemical Biology; samt University of Calcutta och Jadavpur University. Dessutom flög Staffan till delstaten Bihar för ett besök till University of Patna, och jag flög till Bhubaneswar i Orissa för att besöka Utkal University, men också medverka i ett boksläpp av "Paralysed Tongue. An anthology of Dalit studies" som innehåller papers från en panel om dalit-litteratur vid den europeiska Sydasienkonferensen som SASNET arrangerade i Lund 2004. I Kolkata hade vi dessutom förmånen att ta del i en utställning av min svärfar Annada Munshis klassiska handmålade affischer från 1930-talet på uppdrag av Tea Board of India att popularisera tedrickande i Indien. Det hade tills dess varit de brittiska kolonialherrarnas dryck. Efter att Staffan lämnat Kolkata och farit till Kerala besökte jag dessutom Maulana Abul Kalam Azad Institute of Asian Studies (MAKAIAS) i Kolkata och Visva Bharati University i Shantiniketan.

INDIEN 2005

96 Jorhat-Sibsagar-Majuli Island-Tezpur-Guwahati 21–27 december 2005. Veckolång rundresa i indiska delstaten Assam – en delstat belägen i nordöstra hörnet av Indien och som dominerats av att den genomkorsas av floden

Brahmaputra med hela familjen. Strax dessförinnan hade jag och min kollega Staffan Lindberg varit på tjänsteresa för SASNETs räkning och besökt universitet i just Assam (se resebrev nr 26), och det besöket inspirerade mig starkt till att göra en resa också med familjen. Vi flög från Kolkata med Jet Airways till staden Jorhat, och därifrån for vi till Ahom-folkets förkoloniala huvudstad Sibsaagar, vidare till Majuli-ön i Brahmaputrafloden fylld med vaishnavakloster, satsaras. Så till Kaziranga National Park med dess 1 700 noshörningar, staden Tezpur där mytologin är levande om vilken hinduisk gudom som är främst, Shiva eller Krishna. Slutligen storstaden Guwahati där vi firade jul med släktingar och besåg det fantastiska Kamakhya-templet tillägnat gudinnan Durga.

TYSKLAND 2006

93 Cykeltur längs floderna Werra, Ulster och Fulda, Tyskland. 29 juli–8 augusti 2006. Den första av en lång rad cykelturer i Tyskland med vännen Reinhard från Bielefeld. Denna gång längs floder i centrala Tyskland genom två mycket olika delstater, den ena (Hessen) som varit del av Västtyskland, och den andra (Thüringen) varit del av DDR. Underbara natur- och kulturopplevelser liksom besök till idel beundransvärda vackra medeltida städer såsom Hannoversche Münden, Sooden, Creuzburg, Eisenach, Geisa, Vacha och Fulda. Fantastiskt utbyggt cykelvägnät i landet. Efter denna pionjärtur har vi genomfört flera andra cykelresor, 2009 längs floderna Oder och Neisse från Östersjön till tjeckiska gränsen; 2011 längs Weser från Minden till Rothenburg; 2014 längs Donau från källorna i Schwarzwald till Passau; 2017 längs Elbe från Magdeburg till Dresden; och senast 2019 längs Saar och Mosel från Saarbrücken och Luxemburg till Koblenz.

INDIEN 2007

120 Delhi-Thiruvananthapuram-Odayam-Kottayam-Kozhikode-Mumbai-Loni 1–17 november 2007. 30 dagars hektisk tjänsteresa för Sydasienätverket SASNET av Anna Lindberg och Lars Eklund, med lika många (30) besök till universitet och forskningsinstitutioner i västra delen av Indien. Likväl tid även för personliga upplevelser och möten med spännande människor. Följ med på första delen av färden, till Delhi, Kerala, Mumbai och Loni, en berättelse som naturligtvis också innefattar vår officiella reserapport.

121 Ellora Caves–Mumbai–Pune–Bangalore–Mysore 18 november – 1 december 2007. Fortsättning på månadslång hektisk

tjänsteresa för Sydasiennätverket SASNET. Läs vår sällsynt detaljerade reserapport med fungerande länkar till samtliga platser och institutioner vi besökte. Avslutande delen av resan gick till Mumbai (för andra gången), Pune, Bangalore och Mysore. Men först gjorde vi en avstickare till de oerhört fascinerande Ellora-grottorna nära Aurangabad i Maharashtra, som jämte de närliggande Ajanta grottorna tillhör Indiens främsta arkeologiska sevärdheter.

INDIEN 2011

94 Färdledarens vedermödor på månadslång Indienresa 22 januari–15 februari 2011. Intryck i form av en reserapport från en nästan månadslång rundresa i Indien till vilken jag var anlitad som sakkunnig färdledare. En resa där så gott som samtliga resenärer aldrig varit i Indien förr, och som naturligtvis upplevde saker på olika sätt. Den stora variationen i gruppen borgade för det, mellan dem som såg resan som ett enda stort äventyr där saker och ting inte alltid går efter planen (vilket det sällan gör i Indien), och dem som ville att allt skulle flyta perfekt, ständigt jämförande resan med andra resor man gjort till mer välfungerande platser på jorden. I slutet av resan var jag omtyckt av halva gänget medan en stor del dessvärre avskydde mig.

KOLKATA 2012

57 Kolkata 21 Oktober – 30 November. Månadslångt besök i min andra hemstad Kolkata. Kombinerat privat besök med uppdrag för SASNET, som jag jobbade för. Tillsammans med Bubu och två av barnen – Marie och Daniel – firade vi Durga puja och umgicks med släkt och vänner. Vi tog också del i Kolkata International Film Festival, lyssnade på Dhruval and Baul-konserter, och sjöng själva svenska och bengaliska sanger under en indisk-svensk kulturafton på ICCR Tagore Bhavan. Och sedan var det en rad universitetsbesök som gällde. Jag inrättade ett SASNET-kontor i vår Sardar Sankar Road lägenhet, och jag interagerade med professorer och forskare vid Calcutta University, Jadavpur University, och Indian Institute of Management (IIM) Calcutta

NORDINDIEN 2012

110 **Varanasi** 28-30 oktober. In 2012, I spent the period 20 October till 30 November in India. 2012. Besides interacting in Kolkata, I also made a contact journey to universities and other institutions in the north Indian cities of Varanasi, Kanpur and Delhi.

First stop Varanasi – with the main purpose to visit the Swedish/Nordic study centres in the city, and of course the well-renowned Banaras Hindu University (BHU).

111 **Kanpur** 20 oktober– 1 december 2012. Second stop of my contact journey to universities and other institutions in the north Indian cities of Varanasi, Kanpur and Delhi. Arrived Kanpur by taxi from Varanasi, in order to visit the Indian Institute of Technology (IIT), being invited by Ashok Kumar, an eminent researcher in Biotechnology, also based at Lund University.

112 **Delhi** 1–5 november 2012. Third stop of my contact journey to universities and other institutions in the north Indian cities of Varanasi, Kanpur and Delhi. Arrived Delhi by flight from Kanpur. Visiting the the South Asian University and various networking partners in the city. I also participated in the sixth Nobel Memorial Week, organised by the Swedish Embassy, and had meetings with the Ambassador Harald Sandberg, and the Growth Analysis representative Andreas Muranyi.

LITAUEN 2014

116 Vilnius, Litauen 23-25 mars 2014. Mitt andra besök i Litauens huvudstad Vilnius – den här gången som kombinerad tjänsteresa för att lära känna landets ledande forskare med inriktning på Sydasiens och privat besök tillsammans med min hustru Bubu för att hälsa på gode vännen Rajsekhar Basu, historiker från Calcutta University som just detta var ICCR gästprofessor på Mykolo Romerio University i Vilnius. Läs min rapport om de akademiska mötena och se bilder från Vilnius och forna huvudstaden Trakai.

MANIPUR 2015

106 Manipur 5–11 mars 2015. Ett fantastiskt besök i indiska delstaten Manipur, uppe i nordöstra hörnet av landet invid Burmas gräns. Känt för sin naturskönhet, enastående danstradition och en religiös mångfald där slätternas folkmajoritet (meitei-folket) är Vishnu-dyrkande vaishnavas medan bergsbefolkningen som är nagas är kristna baptister. Kungariket Manipur införlivades 1947 i Indiska Unionen mot befolkningens önskemål och därför har en motståndskamp förts in i våra dagar vilket lett till att Manipur liksom Kashmir är genommilitariserat med stora indiska truppsatser, checkpoints längs vägarna och många fängslade oppositionella. Turismen är ständigt på inbjudan av Manipur University besökte jag universitetet i huvudstaden Imphal för

SASNETs räkning, en väldokumenterad rapport bifogas. Men Bubu och jag besökte dessutom gränsstaden Moreh där man tilläts komma över gränsen till Burma utan visum, och vi besökte dessutom den vackra Loktak-sjön och naturligtvis också museet över Indian National Army som i andra världskrigets slutskede under Subhas Chandra Boses ledning utkämpade två slag i Manipur mot den brittiska kolonialmakten.

BHUTAN 2017

103 Inbjuden av gode vännen Johan Westman, musiklärare vid Samtse College of Education i Bhutan, landets lärarhögskola som utgör en del av Royal University of Bhutan (RUB), tillbringade jag en vecka i den underbara bergsnationen i Himalaya. Det var mitt andra besök i landet, tidigare var jag där på SASNET-uppdrag 2005 (se resebrev 27). Den här gången presenterade jag för universitetets professorer och studenter svensk forskning och möjligheter till samarbete med Sverige. Något som gav direkt utdelning i ett spännande samarbetsprojekt mellan Samtse och universitetet i Malmö kring forskningsområdet etno-matematik liksom att ett student- och lärarutbyte kom til stånd. Johan och jag for också till huvudstaden Thimphu där vi hade ett givande möte med rektorn för hela RUB men vi träffade även några av Johans många vänner i stan.

USA 2018

137 Maryland–Washington D.C.–Pennsylvania–Virginia–West Virginia 5–15 maj. För tillsammans med Bubu till USA för att besöka min kusin Margareta i Braddock Heights, Maryland, nära Washington. Utforskade under 10 dagar en rad vackra och intressanta platser inte bara i Maryland utan också i angränsande delstater samt så klart huvudstaden Washington. Minnen från inbördeskriget i Gettysburg, George Washingtons badkar i Bath, Frank Lloyd Wrights husbygge i Fallingwater och kyrkibesök i Frederick bland annat. Deltog dessutom i den lokala cykelklubbens veckotur med avslutande ölsession.

KOLKATA–SHANTINIKETAN 2018

105 Tillsammans med min vän Lars Gerdmar, ikonmålare från Lund (som fått disponera vår lägenhet i Kolkata en månad) tillbringade jag först 14 dagar fyllda med upplevelser i min andra hemstad Kolkata liksom i Tagores universitetsstad Shantiniketan.

Långa upptäcksfärder i Kolkata, och så ordnade jag seminarier åt Lars på universiteten i båda städerna. Bevistade Dover Lane Music Conference och en litteraturfestival som hölls vid St Pauls Cathedral, i Victoria Memorial och på Indian Museum. Resans höjdpunkt blev när vi plus fyra andra vänner hyrde en flodbåt och färdades runt i Sundarbans nationalpark i två dagar. Sedan Lars rest vidare hade jag ytterligare två veckor kvar i Kolkata, späckade med arangemang och möten med släkt och vänner. Läs mina betraktelser.

TYSKLAND 2019

132 Cykelfärd längs floderna Saar och Mosel till Rhen 12–25 juli 2019. Sex gånger under 2000-talet har jag tillsammans med min vän Reinhard Heinrich genomfört cykelturer på de excellenta tyska cykelvägarna och då genomgående färdats längs landets floder. 2019 beslutade vi oss för att cykla längs floderna Saar och Mosel. En destination vald inte bara för den storartade naturens skull med alla vinodlingar och vackra städer, utan också för att ge mig tillfälle att besöka Hunsrück, bergslandskapet där mina tyska favoritfilmer Heimat utspelas. Vår startpunkt var Saarbrücken nära gränsen till Frankrike men resan inleddes i idylliska furstendömet Luxemburg, och slutpunkten blev Koblenz där floden Mosel mynnar ut i Rhen.

BANGLADESH 2020

102 Tagorekören i Lund (Lund International Tagore Choir) företog en 15 dagars turnéresa som ett led i att främja kulturutbytet mellan Sverige och Bangladesh. Vi besökte Dhaka, Jessore, Kushtia och Sylhet. Körledaren Bubu Munshi Eklund, administratören Lars Eklund och ytterligare sju medlemmar av kören for från Sverige, och därtill kompletterades kören med två bangladeshiska medlemmar som vid tillfället befann sig i Bangladesh. Åtta konserter i fyra städer genomfördes under resan – fem uppträdanden på universitet, två på kulturinstitutioner och dessutom svenska ambassaden.

Resan genomfördes trots utblivna anslag varför körmedlemmarna stod själva för så gott som alla kostnader. Däremot erhöll kören starkt moraliskt stöd från såväl bangladeshiska ambassaden i Stockholm som den svenska ambassaden i Dhaka, liksom naturligtvis från konsertarrangörerna på plats i Bangladesh, i all synnerhet från National University och dess affilierade colleges som svarade för tre konserttillfällen – Government Music College i Dhaka (Musikhögskolan); National Universitys main campus i Gazipur; samt Dakshin Surma College i Sylhet).

